

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשירי

היכל
שלישי

מאמר
מים רבים — תקס"ח

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

MAYIM RABBIM—5568

Copyright © 2014

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא העשרים של כ"ק אדמו"ר זי"ע, הננו מו"ל בזה מאמר ד"ה „מים רבים – תקס"ח" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן. המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי שנתגלה לאחרונה.

מאמר זה נאמר בשבת פרשת נח תקס"ח: בעת ביקורו בעיר שקלאב הסמוכה לליאדי. נוסח אחר מהמאמר (הנחת המהרי"ל אח רבינו הזקן) נדפס בס' תורה אור ר"פ נח. וכאן בא באריכות ובביאור יותר ע"י כ"ק אדמו"ר האמצעי. בשולי העמודים באו מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב, והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

ער"ח תמוז, תשע"ד
ברוקלין, נ"י.

(1) מתוך ביכל מאמרי תקס"ז-תקס"ח, שצילום ממנו הגיע לאחרונה. וראה בפרטיות אודות כתי"י זה בס' מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"ב ע' תתכג.

ויהי רצון אשר זכות הדפסת ולימוד והפצת תורת הדא"ח של רבותינו נשיאינו יחיש וימהר את גאולת ופדיית הספרים, שיוחזרו לבעליהם ומקומם האמיתי, היא ספריית רבותינו נשיאינו בב"א.

(2) בדרוש זה גם נתבארו דברים יסודיים בתורת החסידות, כגון זה אשר בעלי עסק יכולים להגיע למדריגה עליונה יותר בעבודת ה' מאשר יושבי אהל, ובענין מצות מעשיות שהם נעלים מעסק בחכמת התורה בלבד ועוד.

מִיָּם רַבִּים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו כו'. הנה בחי' שיעבוד מלכיות נק' מים רבים, כי הנה פי' שיעבוד מלכיות אין הכוונה מה שנותנין מסים כו', אלא הכוונה היא טרדות הפרנסה שמשמעבדים [כל] כוחות הנפש במחשבות טורדות בעניני עוה"ו וזהו הנק' מִיָּם רַבִּים, ועכ"ז לא יוכלו הטרדות הללו לבטל ולכבות אור האהבה הטבעיות המוסתרת בכל אחד ואחד מישראל, מפני שהיא כמו טבע בנפשותינו מצד שרש מחצב הנפש האלקית כִּי חלק אלוה ממעל היא וטבעה לעלות וליכלל למעלה כשלהבת העולה מאליה וכמ"ש בסמוך לזה רשפיה: רשפי אש שלהבת י"ה כמו שלהבת העולה מאליה ולכך נק' שלהבת י"ה, ולהיותה בחי' שלהבת י"ה ע"כ גם בחי' מים רבים לא יוכלו לכבותה, וכמו שהיתה הנפש האלקית קודם התלבשותה בחומר גופני בעוה"ו שהיתה צרורה ודבוקה בה' אחד תמיד ליהנות מזיו השכינה בג"ע בצרורֶה החיים, כך גם אחר התלבשותה בעוה"ו בגוף ונטרדת במים רבים, עכ"ז לא יוכלו לכבות אור האהבה והדביקות שלה כו' וד"ל.

והנה מלבד שאין בחי' מים רבים הנ"ל יוכלו לכבות את האהבה, אלא אדרבה ע"י התלבשותה במים רבים הנ"ל תוכל להגיע למעלה למדריגה גבוהה אחר צאתה מהגוף, הרבה יותר ממעלתה הראשונה מכמו כשהיתה בג"ע כידוע דירידה זאת צורך עלייה היא. ולהבין זה יש להקדים תחילה שרש ענין מי המבול מהו. דהנה כתיב כאשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך

מוהרי"צ ד"ה מים רבים בסה"מ תרפ"ד ע' נו וע' סז. ומכ"ק אדמו"ר זי"ע ד"ה מים רבים תשכ"ה (תורת מנחם כרך מ"א ע' 187). ד"ה זה תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רעג). וראה גם לקוטי שיחות ח"א פ' נח ע' 4 ואילך. ח"ה הוספות לפ' נח ע' 288 ואילך (שם ביאור על מאמר זה בענין אריכות התפילה דבעלי עסקים ויושבי אהלים, ועי' תורת מנחם שם). שיחות ש"פ נח תשל"ד. ש"פ נח וש"פ תולדות תשמ"ה. ועוד.

- (2) מים רבים לא יוכלו לכבות: שה"ש ח, ז.
- (3) כי חלק אלוה ממעל היא: ראה תניא רפ"ב.
- (4) רשפיה רשפי אש: שה"ש שם, ו. וראה אוה"ת שה"ש כרך ב' ע' תרמו (ומביא שם ממאמר התור"א ריש פ' נח).
- (5) בצרור החיים: ע"פ שמואל"א כה, כט.
- (6) כאשר נשבעתי מעבור מי נח: ישעי' נד, ט.

(1) מים רבים: המאמר נדפס כאן מגוכי"ק אדהאמ"צ מס' 3397 קמה, ב, (והוא חלקו השני של ס' ה"הנחות" תקס"ז-תקס"ח). בכותרת "בעזרה שבת פ' נח (שקלאב)", והוא משנת תקס"ח.

המאמר נדפס בשינויים בתור"א ר"פ נח (ח), ג, ובסה"מ "הנחות הר"פ" ע' סט. וראה בארוכה מכ"ק אדהאמ"צ בתור"ח נח נח, ד. וראה גם הנחת כ"ק אדהאמ"צ בס' מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' ק. מאמר התור"א עם הגהות וביאורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפס באוה"ת נח (כרך ג') תרט, א. בכת"י (1370 פב, א) נמצא הנחת כ"ק אדמו"ר הצ"צ ממאמר זה משנת תקצ"ו, ויודפס בקרוב אי"ה. ועם ביאורים מכ"ק אדמו"ר מהר"ש בהמשך "מים רבים – תרל"ו" (פרקים א"ה, ע"א ע"ו ועוד). סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תקכד ואילך. סה"מ תרמ"ב ע' ז ואילך. ומכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב בסה"מ ליקוט ח"ב ע' ל. ומכ"ק אדמו"ר

כו, ויש להבין מה יש שייכות ענין המבול לענין הרוגז והקוצץ שתלה זה בזה דכמו שנשבע מעבור מי נח כך נשבע שלא יקצוף כו'. וגם יש להבין למה קראם מי נח ולא מי המבול כשמשם. אך הנה פי' נח לשון נייחא ומנוחה כי שרש התיבה במנוחה הן אותיות נח כנודע, וכמ"ש בזהר, ובחי' מנוחה זאת היינו כששובת מן המלאכה דוקא וכמ"ש וישבות' ביום השביעי כו' ותרגומו ונח כו', וכתיב נח' נח ב' פעמים להיות כי יש ב' מיני מנוחה והיינו בחי' נייחא¹² דעילאה ובחי' נייחא דתתאה והוא בחי' שבת עילאה ובחי' שבת תתאה כמ"ש בזהר, ובחי' שבת עילאה כנ"ל היינו מה שאמרו¹³ ז"ל לעתיד באלף הז' שנק' יום שכולו שבת ואז נק' מנוחה לחיי העולמים כו'. וביאור כל זה יובן בהקדים לבאר תחילה פי' מי נח שהן מי המבול, דהנה לכאורה אין ענין המבול מובן לאיזה תועלת היה, דאם כדי למחות את כל האדם אשר על פני האדמה כמ"ש וימח את כל היקום כו', דא"כ למה הוצרך למי המבול הלא היה ביכולת ה' להעבירם ולהשחיתם ברגע אחת בכמה דרכים אחרים אם בדבר או ברעב וכיוצא, וגם לא הוצרך להעביר ולשחת רק לאנשים החטאים בלבד, ולמה נמחה כל האדם אשר על פני האדמה כו', וגם למה הוצרך לרעש גדול כזה בירידת שטף מים רבים זמן רב כו'. אך באמת הנה לא היה הכוונה במי המבול בשביל האדם בלבד אלא בשביל הארץ דוקא, דהיינו כדי לטהר את הארץ מטומאתה כמ"ש כ"ג מלאה הארץ חמס כו' ונתקלקלה מאד, וע"כ ארר את האדמה וקללה וכמו שמוכיח בסוף הענין כשחזר בו ה' מחמת קרבן נח דכתיב וירח¹⁴ ה' ריח הניחוח ויאמר לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם כו', משמע שקלל אותה בתחילה בעבור האדם כי מלאה הארץ חמס וזימה כו' וצריכה הארץ טהרה גדולה לעוצם רוח הטומאה שנכנס בה, ולעתיד כתיב ואת¹⁵ רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו' הנה העברת רוח הטומאה הזאת יהי מצד בחי' גילוי אלקות ביותר כמ"ש כהמס¹⁶ דונג כו', אך בזמן נח הוצרך להיות בחי' העברת רוח הטומאה מן הארץ ע"י טהרה במים טהורים כמו מי המקוה שמתהרת טמאים, והרי אם ליחיד הטמא צריך מ' סאה מים טהורים לטהר אותו, א"כ לכל הארץ לטהרה צריך להיות מים רבים מאד מאד והוא ענין מי המבול לטבול את הארץ בתוכן ולטהרה מרוח הטומאה כו', וע"ד מ"ש וזרקתי¹⁷ עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם כו', כך בחי' מי המבול הי' כענין בחי' מים טהורים העליונים שמתהרים את הטומאה כו' וכמ"ש בהן וארובות¹⁸ השמים נפתחו כו' וד"ל.

7) וכמ"ש בזהר: ח"א נח, ב. וראה ב"ר תמיד.
 8) כי מלאה הארץ חמס: נח שם, יג. פ"ל, ה.
 9) וישבות ביום השביעי ותרגומו ונח כו':
 10) בראשית ב, ב, ותי'א שם.
 11) נח נח: נח ו, ט.
 12) נייחא דעילאה . . כמ"ש בזהר: זח"א
 13) מ, ב. נח, ב. נט, ב. ע, א. צד, ב. קת, א. וראה
 14) בהמ"מ לסי' שער האמונה לאדהאמ"צ כט, א.
 15) שאמרו ז"ל לעתיד באלף הז': סוף
 16) זכרי' יג, ב.
 17) כהמס דונג: תהלים סח, ג.
 18) וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל
 לו, כה.
 19) וארובות השמים נפתחו: נח ז, יא.

ויש להבין מעתה מהו ענין טהרת המים של מי המבול עד שהיו בכחן לטהר טומאת הארץ כו'. אך הנה לזה הוא שקורא אותם בשם מי נח דוקא דהיינו בחי' ניחא דרוחא הנ"ל שנזכר בבחי' שבת כמ"ש וישבות כו' ותרגמו ונח כו' כנ"ל. דהנה ענין שיעבוד מלכיות הנ"ל נקרא ג"כ בשם מי נח לטהר את הנפש על ידי זה כדי שתוכל לעלות למעלה לדבקה בה, ע"ד דוגמא מענין טבילת¹⁸ הנשמה בנהר דינור כדי שתוכל לעלות לג"ע ליהנות מזיו השכינה ובלתי טבילה זהו א"א לה לעלות במעלה ומדריגה זו, וכדאי הוא שתסבול הנפש הצער הגדול הזה כדי שתוכל לבא למעלה גדולה זו ליהנות מזיו כו', וכמו שאמרו באחר מוטבי¹⁹ לידייני וליתי כו'. וכמו"כ ענין שיעבוד מלכיות הנ"ל לנפש בעוה"ז היינו כמו גיהנם ונהר דינור לטהר אותה ע"י, וכדאי הוא כדי שתוכל לבא לידי מעלה ומדריגה היותר גבוה מכמו שהיתה בתחילה כמו שירידת הנשמה בנהר דינור לצורך עלי' כנ"ל.

וזהו שביקש²⁰ אברהם אבינו ע"ה שיעבוד מלכיות נגד גיהנם כמבואר בדברי רז"ל, אך הנה טעם בקשתו הי' כדי שיבא מזה דוקא ענין עילוי המדריגה יותר מכמו שהי' לנפש קודם בואה לעוה"ז בגוף, ולכך נקראו מי נח ניחא דרוחא כנ"ל. כי הנה אין הפי' דשיעבוד מלכיות מה שנותנין מסים למלך שהרי גם בזמן בית המקדש היו נותנים מסים גדולים יותר למלך ישראל כידוע²¹ שכל אחד ואחד הוצרך ליתן חלק העשירי מנכסיו כו', אלא הענין הוא כנ"ל דטרדות הפרנסה נק' שיעבוד מלכיות כי כל עיקר שבח ארץ ישראל הוא מה שלא היה בה טרדת פרנסה כלל, ולכך נק' ארץ²² זבת חלב ודבש ר"ל זבת כל טוב מעצמה בלתי הצטרכות יגיעה ועמל במוח ולב להטריד את עצמו כו', וענין הגלות מן הארץ היינו היפך זה שצריך כל אחד ואחד להטריד מוחו ולבו עד שימצא טרף ומזון לנפשו והוא הנק' שיעבוד מלכיות שהוא בחי' גלות הנפש להשתעבד לגוף כו' וכנ"ל שזהו הנק' מים רבים כו'.

ואמנם הנה ע"י בחי' מים רבים הללו שהוא טרדת הפרנסה תוכל הנשמה לבא למדריגה היותר נעלה גם מכמו שהיתה בג"ע צרורה בצרור החיים כו', והיינו מטעם יתרון²³ האור מתוך החושך דוקא כמארז"ל יפה²⁴ שעה א' בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב כו', להיות ידוע דשרש המשכת כל עיני פרנסה דצ"ח הגשמיים נלקחים ונמשכין רק מבחי' המזלות הקבועים בשמים

חלק העשירי מנכסיו: ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ד ה"ז.

22 ארץ זבת חלב ודבש: שמות ג, ח.

23 יתרון האור מתוך החושך: ע"פ קהלת ב, יג.

24 יפה שעה א' בתשובה ומעשים טובים: אבות פ"ד מ"ז.

18 טבילת הנשמה בנהר דינור: זח"א רא, א. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' לו. וש"נ.

19 מוטב לידייני וליתי כו': חגיגה טו, ב. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תערב, ובהנסמן לשם.

20 שביקש אברהם אבינו ע"ה שיעבוד מלכיות... בדברי רז"ל: ב"ר פמ"ד, כא.

21 כידוע שכל אחד ואחד הוצרך ליתן

שהוא רק השפעת בחי' אחריים דאחוריים הנופלת מע"ס דקדושה, כי ידוע דע' שרים דעשי' שבמזלות מקבלים רק מבחי' שמרי האופנים והאופנים מקבלים מהמלאכים, וכמו"כ גבוה²⁵ מעל גבוה כו' עד שכולם מקבלים מבחי' מלכותו ית' כמ"ש מלכותך²⁶ מלכות כל עולמים שהוא מדת ההתפשטות מאלקים חיים להוות עולמות מאין ליש, ומדה זו המהווה אינה אלא בחי' אור וזיו הארה בעלמא מבחי' עצמותו ומהותו ית' שהוא בחי' א"ס ממש בלתי שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה וכמ"ש אני²⁷ ה' לא שניתי וכידוע, ואחרי ההתבוננות הזאת יבין וישכיל בעומק הדעת כמה רחוק ערך השפעת עוה"ז כמו דצי"ח שנמשכים רק מן המזלות כמאמר אין²⁸ לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו' לגבי עצמות מדת מלכותו ית', ויתבונן איך חיי נפשו מלוכשים בחושך גדול כ"כ ויתערור מחמת זה לצאת מן החושך דעוה"ז ברשפי אש האהבה ובתשוקה נפלאה מצד עוצם ריחוקו מה' כו', ועיי' תוכל הנפש לבא למעלה ומדריגה יותר גבוה מכמו שהיתה כנ"ל, כי מצד תשוקתה ברשפי אש שבא מפני עוצם הריחוק כנ"ל הרי יבא לה יתרון אור מתוך החושך הזה, כי כאשר תחשוק לצאת בתגבורת מן החושך לדבקה בעצמותו ומהותו ית' דוקא תחשוק ולא תחפוץ לא בג"ע העליון וגם לא בבחי' הזיו והאור שבא ונמשך מבחי' מלכותו ית' בג"ע כו', אלא דוקא במהותו ועצמותו ית' וכמ"ש מי²⁹ לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' וכמאמר³⁰ הזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו ליכלל ולידבק בבחי' עצמות אור א"ס ב"ה שנק' גופא דמלכא ולא בבחי' הארת זיו בעלמא שנק' זיו³¹ השכינה בלבד שנהנין ממנו הנשמות, ולזה אמרו דיפה שעה א' בתשובה בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי זהו הנק' תשובה עילאה שהיא למעלה גם ממדריגת צדיקים גמורים כמאמר³² ז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים כו', לפי שמצד החושך משכי³³ לי' בחילא יתיר כמ"ש בזוהר דהיינו בתגבורת גדולה בלי גבול והוא בחי' אהבת³⁴ בכל מאדך שהיא דוקא לבחי' עצמותו ית' שהוא בחי' א"ס, ואין זה בא אלא מפני שיוצאים מן ההיפך שהוא החושך ולכך בעלי תשובה דוקא גדולים מצדיקים כי המה משתאבים בגופא דמלכא כו', והיינו שאמרו³⁵ ז"ל ע"פ טוב מאד, טוב זה מלאך חיים מאד זה מלאך המות, כי בחי' משכא דחויא שהוא חומר נפש הבהמיות שם יש שרש למיתה מצד נחש הקדמוני

31) זיו השכינה בלבד שנהנין ממנו הנשמות: ראה ברכות יז, א.
32) במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב.
33) משכי לי' בחילא יתיר כמ"ש בזוהר: ראה זחי"א קכט, ב. אגדה"ת פ"ח.
34) אהבת בכל מאדך: ואתחנן ו, ה. ראה ת"א ויצא כג, ג. מקץ לט, ג ואילך. ובכ"מ.
35) שאמרו ז"ל ע"פ טוב מאד: בראשית א, לא. ב"ר פ"ט, י. ובכ"מ.

25) גבוה מעל גבוה: ע"פ קהלת ה, ז.
26) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
27) אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
28) אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר פ"י, ו.
וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתמח. וש"נ.
29) מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
30) וכמאמר הזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא: זחי"א ריו, ב. וראה הנסמן במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' מה.

שהוא נק' מלאך המות כנודע, ואמנם מצד יתרון האור שבא מתוך החושך דנפש הבהמיות דוקא כאשר אתהפכא ואתכפיא סט"א כו' כנ"ל שעייז תעלה ותדבק הנפש בבחי' עצמות אלקות כנ"ל, א"כ מלאך המות טוב יותר ממלאך חיים ונק' מא"ד כי עייז באה הנפש לאהבת בכל מאד"ך שהיא בלי גבול כנ"ל והיינו שאמרו ג"כ בכל³⁶ לבבך בשני יצריך דוקא כו' וד"ל.

ושרש כל זה היינו מפני שלמעלה שרש נפש הבהמיות גבוה הרבה מבחי' נפש האלקית וכמ"ש ואלה³⁷ המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבני כו', וידוע בענין שבירת הכלים דאע"פ שנפלו רפ"ח ניצוצי' מסיבת השבירה למטה מטה מאד וכמ"ש וימלוך³⁸ וימת ואי"י³⁹ בזוהר דמאן דנפל מדרגי' אקרי מיתה כו', הנה מ"מ בשרשם למעלה גבוהים מאד, וידוע דשרש נפש האלקית באה מבחי' התיקון שלאחר התוהו, ושרש נפש הבהמית שנמשכה מבחי' נוג"ה הוא מבחי' התוהו שקדם לתיקון וכמ"ש לפני מלוך מלך לבני ישראל שהן מבחי' התיקון ומפני שבחי' התוהו בשרשו קדם לתיקון ע"כ גם לאחר השבירה שנפלו הניצוצי' למטה בנוג"ה יש להם תגבורת גדולה מצד שרשם למעלה, ולזה הטעם אנו רואים שיש תגבורת גדולה לנפש הבהמיות על נפש האלקית וכמארז"ל יצרו⁴⁰ של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקדב"ה עוזרו לא יכול לו כו', לפי ששרשה מבחי' ז' מלכים תוהו שנאמר בהן לשון מלוכה" כמ"ש וימלוך⁴¹ בלע כו', וכל מלוכה הוא בחי' ההתנשאות בתגבורת גדולה וע"כ יש תגבורת והתנשאות לנפש הבהמיות על הנפש האלקית למטה, וגם מזה הטעם אנו רואים שהאדם מקבל חיות ושפע מן בחי' הצומח והחי שהן המאכלים מבהמות וצומח התבואה ובלעדם לא יחיה ויתקיים כלל, והצומח וחי א"צ לקבל חיות ושפע מן האדם ויתקיימו בלעדו, לפי ששרש האדם מבחי' התיקון ושרש הבהמות מבחי' התוהו וע"כ אמרו ז"ל ע"פ⁴² אחר וקדם צרתני אחר למעשה בראשית והוא מאמר נעשה⁴³ אדם שהוא אחרון מכל המאמרות, והבהמות והחיות קדמו לו הרבה כמ"ש תוצא⁴⁴ הארץ נפש חיה כו', וכמאמר אפי"י⁴⁵ יתוש קדמך כו' וד"ל.

וזכה טעם ענין ירידה צורך עלי' הנ"ל בנפש האלקית שעייז התלבשותה דוקא בנפש הבהמיות בעוה"ז בטרדות הפרנסה הנק' מים רבים כו' תגיע למעלה ומדריגה יותר גבוה מכמו שהיתה בג"ע להיותה רק מבחי' התיקון שאחר התוהו

40 יצרו של אדם: סוכה נב, ב.
41 וימלוך בלע: וישלח שם, לב.
42 ע"פ אחר וקדם צרתני אחר למעשה בראשית: תהלים קלט, ה. ברכות סא, א.
43 נעשה אדם: בראשית א, כו.
44 תוצא הארץ נפש חיה: שם כד.
45 אפי"י יתוש קדמך: ראה סנהדרין לה, א.
ב"ר פ"ח, א.

36 בכל לבבך בשני יצריך: ואתחנן שם.
ספרי עה"פ שם. ברכות נד, א. (במשנה).
37 ואלה המלכים: וישלח לו, לא. וראה ע"ח שער רפ"ח ניצוצין (שי"ח) פ"ב. ובכ"מ.
38 וימלוך וימת: וישלח שם, לב ואילך.
39 ואי' בזוהר דמאן דנפל מדרגי' אקרי מיתה: ראה זח"ג קלה, ב. ובמ"מ למאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתצד.

כנ"ל ובהתלבשותה וירידתה בעוה"ז בנפש הבהמיות בבחי' נוג"ה שנפל מבחי' התוהו שקדם לתיקון, הרי מתעלית לבחי' התוה"ו כמו שהי' קודם השבירה שהוא גבוה הרבה מבחי' התיקון כמ"ש לפני מלוך מלך כו' וד"ל, אך זהו דוקא כאשר אתכפיא⁴⁶ ואתהפכא חשוכא לנהורא כו' ע"י תשובה כנ"ל שאז עולה היא מתוך החושך דקליפת נוג"ה ביתרון אור כנ"ל, אבל בלא תשובה הרי נשארה למטה בקליפת נוג"ה, ואמנם ע"י תשובה מתעלית [משם] למעלה גם משרש הנפש האלקית בהיותה צרורה בצרור החיים ליהנות מזיו השכינה כשהיתה בג"ע מטעם זה, ולכך אמרו דיפה שעה א' בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב כו', וגם מטעם זה יובן יותר שרש ענין שאמרו טוב מאד זה מלאך המות כו' כי זהו עיקר הטעם למ"ש כיתרון אור מתוך החושך כי שרש בחי' החושך הוא מבחי' התוהו וכמ"ש והארץ⁴⁷ היתה תוהו כו' ואח"כ ויהי אור כנ"ל וכמ"ש לפני מלוך מלך לבני ישראל כנ"ל וד"ל.

וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, דהנה מבואר ע"פ הנ"ל בשרש ענין שיעבוד מלכיות הנק' מים רבים שהוא מבחי' התוהו שנפל למטה כו', ואמנם כאשר אתהפכא חשוכא כו' מתעלה הנפש ע"י בחי' מים רבים הללו דוקא למעלה מעלה כו', ולזה הטעם הוא שקורא למי המבול בשם מי נח לשון נייחא דרוחא כנ"ל. דהנה בחי' מי המבול הוא ענין טהרת חומריות נפש הבהמיות ע"י שיעבוד הפרנסה לאחר שיתברר בתשובה כנ"ל, וזהו שנא' במי המבול ויגברו⁴⁸ המים מאד מאד כו' חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים כו', כל ענין בחי' תגבורת זאת היינו בחי' תגבורת גדולה של נפש הבהמיות על ניצוץ האלקי בסביבת שרשה מבחי' התוהו כנ"ל מפני שנא' בהן לשון מלוכה והתנשאות כנ"ל, וע"כ גם ההרים נתכסו במי המבול לפי שגברו מאד מאד עד ט"ו אמה מלמעלה על ההרים כו', אך ע"י ההתגברות דוקא מתעלית הנפש במעלה ומדריגה יותר גבוה כו' כנ"ל מפני יתרון האור שבא מתוך החושך דוקא ומטעם הנ"ל, והיינו ענין הרמת התיבה שהורמה מאד מאד בגובה וכמ"ש ותרם התיבה כו' ותלך על פני המים כו', וכל שגברו המים בגובה יותר הרי ע"י הורמה התיבה יותר כו'. ובחי' התיבה דנח היינו שרש בחי' נפש האלקית והוא ג"כ ענין אותיות ותיבות התפלה כמ"ש בא"ה⁴⁹ את"ה וכל בית"ך אל התיב"ה פי' שיוכלל כולו בתיב"ה שבתפלה כמ"ש⁵⁰ בלק"א של הה"מ וכידוע והכל ענין א', מפני שהנפש האלקית מתעלית דוקא ע"י המים רבים של בחי' התוהו מטעם הנ"ל, וע"כ קורא אותם בשם מי נח בחי' נייחא דרוחא כמו בחי' שבת שנא' בו וישבות ותרגומו ונח כו',

46) אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא : א. ראה זוהר בהקדמה ד, א.

47) והארץ היתה תוהו כו' ואח"כ ויהי אור: בראשית א, ב-ג.

48) ויגברו המים מאד מאד: ע"פ נח ז, יח ואילך.

49) בא את"ה וכל בית"ך אל התיב"ה: נח ז, א.

50) כמ"ש בלק"א של הה"מ: ראה אור"ת להה"מ פ' נח ס"ח. פ' עקב סקט"ב. ובהמובא ע"ז בארוכה במ"מ לסי' תרנ"ח פ' נח סא, ב.

לפי שבחי' ו' ימי המעשה היינו דוקא בחי' ירידה והתפשטות האור והשפע האלקית למטה מטה מבחי' מלכותו ית' בבחי' הדיבור ב' מאמרות כמו מאמר יהי אור⁵¹ יהי רקיע תדשא הארץ יהי אור ביום הא' ויהי רקיע ביום הב' כו' וע"כ נק' ימי המעשה ועד"מ אדם שעוסק במלאכה שכחו מתפשט למטה ובשבת הוא שובת ונח מכל בחי' ירידה והתפשטות של ו' ימי המעשה, ונק' נייחא דרוחא עד"מ כמו שישבות האדם ממלאכתו שנק' ג"כ נייחא דרוחא לפי שחוזר כח רוחו אל עצמותו ונח כו', ולמעלה באלקות יובן דוגמתו שהוא בחי' עליות העולמות למעלה מעלה עד רום המעלות, והנה בכל עולם לפי ערכו יש בו בחי' נייחא דרוחא שהוא בחי' אור חוזר אל העצמות, ויובן מזה שיש בחי' שבת בכל עולם וע"כ אמר עולת⁵² שב"ת בשבת⁵³, וכמו"כ יובן בבחי' מים רבים הנ"ל שנק' מי נח מטעם שהן מעלין הנפש ג"כ בבחי' העלאה עד שגורמים להיות בחי' נייחא דרוחא למעלה באלקות ע"י התפלה כנ"ל, וכידוע דכל יום ויום יש בו מהארת בחי'⁵⁴ שבת והיינו בתפלה דוקא מטעם שענין הפרנסה נק' מ"ם רבי"ם כנ"ל ובתפלה דוקא עולה למעלה באלקות וכמ"ש ותר"ם התיביה כו' כנ"ל. אך כל בחי' נייחא דרוחא הנ"ל בבחי' שבת אינו נק' רק שבת תתאה ולא שבת עילאה כי בחי' השביתה מן המלאכה נק' שבת תתאה, אבל בחי' שבת עילאה אינו בחי' שביתה מן המלאכה שהרי נק' יום שכולו שבת והוא לעתיד באלף הז' שלמעלה מבחי' הברורי' דרפ"ח כו', דאז כבר יוברר הכל כמ"ש ובלע"ז⁵⁵ המות לנצח כו' ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהי' אז בחי' נייחא דרוחא רק מצד עצמות אלקות בלבד וד"ל.

וזקן כאשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך כו', משום דבחי' מי נח נייחא דרוחא היינו מבחי' הברורי' העולים מרפ"ח ניצוצו' בבחי' נוג"ה כנ"ל והן המעלין לנפש האלקית, אבל לעתיד הנה יבוער רוח הטומאה מן הארץ מצד גילוי אור אלקות בלבד כמ"ש ונגלה⁵⁶ כבוד ה' כו', ולא יצטרך לטהר את הארץ במים רבים דבחי' תוהו הנק' מי נח, וע"כ אמר נשבעתי מעבור מי נח עוד בהיות שיהיו בחי' נייחא דרוחא מצד עצמות כנ"ל, וכמו"כ נשבעתי מקצוף עליך כו' שיתבטלו גם בחי' שיעבוד מלכיות הנק' מים רבים, והגם שע"ז תתעלה הנפש למעלה מאד דהיינו שמגיעת לאהבת בכל מאד"ך בלי גבול מטעם הנ"ל, אבל הנה יש בחי' אהבה רבה שהיא גדולה גם מאהבת בכל מאד"ך הנ"ל והוא בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה מצד עצמות אלקות בלתי אתערותא דלתתא כלל שהיא גבוה הרבה מאהבה שבאה מלמטה למעלה ע"י בחי' מים רבים הנ"ל גם שהוא בלי גבול כו', והוא מ"ש וימיניו⁵⁶ תחבקיני מלמעלה למטה מצד

51) יהי אור יהי רקיע תדשא הארץ : דא"ח ריא, ג. ובכי"מ.

בראשית א. ג. ו. יא. 54) ובלע המות לנצח: ישעי' כה, ח. 52) עולת שב"ת בשבתו: פינחס כח, י. 53) בחי' שבת והיינו בתפלה: ראה גם 56) וימיניו תחבקיני: שה"ש ב, ו. ח, ג.

לקו"ת בהר מא, א. ברכה צז, א. סידור עם

מים רבים – תקס"ח

יב

עצמו שאין אתערותא דלתתא מגיע לשם כלל כו', וזהו מ"ש כ"י⁵⁷ ההרים ימושו והגבעות תמוטינה כו' וחסדי מאתך לא ימוש כו', פ"י ההר"ם ימושו הן בחי' אהבות רבות הבאות מלמטה ע"י בחי' מים רבים הנ"ל כולם יתבטלו לעתיד כי לעתיד יתגלה אור אהבה רבה מזו והוא אהבה הבאה מצד עצמות אור א"ס והוא מ"ש וחסדי מאתך לא תמוט חסדי דוקא שהוא בחי' חסד עצמות המאציל כמ"ש וימינו תחבקיני כו' וד"ל.

וְזָהוּ מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לִכְבוֹת אֶת אֲהַבָּה פ"י גַם שִׁתְּגַבְרוּ מִים רַבִּים שֶׁהוּא בַח"י שִׁיעֲבוֹד מַלְכוּת בְּטֵרְדוֹת הַפְּרִנְסָה מֵאֵד מֵאֵד, מ"מ לֹא יִכְבוּ אֹר אֲהַבָּה הַטְּבִיעִית הַעוֹלָה מֵאֲלִיָּה מֵצַד שְׁחָלַק אֱלוֹה מִמַּעַל הִיא כְּנ"ל, וְאֲדַרְבֵּה הִרִי תַתְּעֵלָה עִי"ז לֵאחֶבֶת בְּכָל מֵאֲדָךְ כְּנ"ל וְאֲח"כ לֵאחֶבֶת הָאֱלֹקִי הַעֲצִמִית שְׂבָאָה מִלְּמַעְלָה כְּמ"ש וְחִסְדֵי מֵאֲתִיךְ כו' וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטֹפוּ, פ"י מִים רַבִּים הֵן מִים מְכֻוֹנְסִים וְעוֹמְדִים כְּמִי הִים וְכִיּוֹצָא, אֲבָל נִהְרֹת הֵן הַנִּמְשָׁכִין וְנוֹזְלִין דְּנִיידִי⁵⁸ וְאֲזִלִּי, וְהֵינּוּ בַח"י טֵרְדוֹת עוֹמֵק הַמַּחֲשָׁבָה בְּפִרְנָסוֹ כִּי הַמַּחֲשָׁבָה נִקְּ נִהַר לְהִיְתוּתָּה נּוֹבַעַת וּמְשׁוֹטֶטת בְּמֵרוּצָה תְּמִיד כו' וְלִזָּה אִמְר שְׁגַם נִהְרֹתִי לֹא יִשְׁטֹפוּ וְד"ל.

אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֲהַבָּה בּוֹז יְבוֹז לּוֹ כו'. הֵנָּה פ"י הוֹן בֵּיתוֹ הוּא בַח"י חֲכָמָה שְׁבִתוּרָה שֶׁהוּא פִּירוּשׁ הַמִּצּוֹת וְטַעְמֵיהֶן עַפ"י בַח"י הַחֲכָמָה שֶׁנִּמְשָׁכָה מֵאֹר א"ס ב"ה שֶׁנִּקְּ חֲכִים⁵⁹ וְלֹא בַחֲכָמָה יְדִיעָא, וְהַתּוֹרָה⁶⁰ נִקְּ נּוֹבֵלוֹת חֲכָמָה שֶׁל מַעְלָה וְכַמֵּאֲמַר אֲוִרִיתֵי⁶¹ מַחֲכָמָה עֵילָאָה נִפְקַת, וְכַמ"ש וְנִהְרֵי⁶² יוֹצֵא מַעְדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן פ"י עֵדֵן הֵינּוּ בַח"י חֲכָמָה עֵילָאָה וְנִהְרֵי הַיּוֹצֵא מִן בַח"י עֵדֵן זֶה הֵינּוּ בַח"י אֹר הַמְשָׁכָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מַחֲכָמָה עֵילָאָה כְּמוֹ עֵד"מ הַנִּהְרֵי שֶׁנִּמְשָׁךְ וְהוֹלֵךְ מִן הַמַּעְיִין הַנוֹבַע כו', וְהַמְשָׁכָה זֹאת נּוֹבַעַת וְהוֹלֶכֶת לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן שֶׁהֵן⁶³ בַח"י ג"ן סְדָרִים דְּאֲוִרִיתֵי שֶׁהֵן פ"י הַמִּצּוֹת וְטַעְמֵיהֶן כו', וְהֵינּוּ בַח"י זִוִּי הַשְׁכִּינָה שֶׁמֵאִיר בְּגִין עֵדֵן הָעֵלְיוֹן וּבְגִי"ע הַתַּחְתּוֹן כְּמ"ש לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן כו', וְשֵׁרֶשׁ כּוֹלֵם נִמְשָׁךְ רַק מִבַּח"י חֲכָמָתוֹ ית' שֶׁנִּקְּ רֵאשִׁית כִּי הִיא בַח"י רֵאשִׁית הַגִּילּוּי בְּכֻלּוֹת הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, וְאִמְנָם אֵין עֵרוֹךְ כָּלֵל וְכָלֵל לְבַח"י הַחֲכָמָה ג"כ לְגַבִּי בַח"י עֲצֻמוֹת אֹר א"ס ב"ה שֶׁלִּפְנֵי כָל הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, כִּידוּעַ בְּפ"י כּוֹלֵם⁶⁴ בַחֲכָמָה עֲשִׂיתִּי שְׁגַם הַחֲכָמָה אֵינוֹ אֵלָא בַח"י עֲשִׂי כו' וְד"ל.

60 והתורה נק' נובלות חכמה של מעלה:
ב"ר פ"ז, ה. פמ"ד, יו.

61 אורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב סב,
א. פה. א. קכא. א. זח"ג פא. א. קפב. א. רסא. א.

62 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

63 שהן בחי' ג"ן סדרים דאורייתא: ראה
זח"א קד, ב. ובהנסמן במאמרי אדהאמ"צ

דברים ח"ד ע' א"ר.ג.

64 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

57 כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה
כו': ישעי' נד, י. תיבת, כו"ו לכאו' מיותרת.
ואולי הפי' שיש עוד להאריך בהענין (ע"פ
הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בספר המאמרים
תקס"ח ח"א ע' קכ).

58 דניידִי ואזלי: ראה עירובין מו, א.
ובכ"מ.

59 חכים ולא בחכמה ידיעא: ראה תקו"ז

בהקדמה (יז, ב).

וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו כו', פי' איש⁶⁵ זה הקדב"ה דכתיב ביה ה"ה איש מלחמה ופי' אי"ש זה היינו בחי' השפעה שבא ע"י בחי' הצמצום והגבורות דוקא, הדנה כדי שיומשך ויתהווה מבחי' עצמותו ית' בחי' חכמה הוא בא דוקא ע"י בחי' צמצום גדול דהיינו בבחי' דילוג גדול כו' מפני שאין ערך כלל ביניהם, ולזה אמר אם יתן איש את כל הון ביתו שהוא חכמת התורה שנמשכה הארתה מעצמות אור א"ס כנ"ל, הגם שהיא מאירה בהתפשטות בג"ע העליון ותחתון ונק' הו"ן ביתו בהשתלשלות רבות ממדריגה למדריגה עד אין קץ ושיעור כו', הנה מ"מ אינה אלא בחי' הארה וזיו בעלמא לגבי עצמות המאציל ואין לה ערך כלל עמו כנ"ל, וע"כ גם אם יתן האיש הנ"ל כל הו"ן ביתו בוז יבוזו לו באהבה, פי' בחי' אהבה רבה שהיא בכל מאדך הנ"ל הבאה מצד עצמות אלקות מפני שלא יחפוץ אדם לא בג"ע העליון כו' כ"א לדבקה בעצמותו ית' לאשתאבא בגופא דמלכא שלמעלה הרבה מבחי' הזיו של חכמה שמאירה למטה בג"ע כו' וד"ל (וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו').

והנה פי' הו"ן ביתו שאינו אלא בחי' זיו בלבד היינו דוקא בפי' המצות וטעמיהו כנ"ל שהוא בחי' חכמה, אבל גוף מעשה המצות עצמן כמו סוכה ולולב ותפילין וכיוצא בהן כמו מצות הצדקה שנא' בה והי"ה מעשה הצדקה שלום, הרי הן רצונותיו ית' שהוא למעלה מן בחי' החכמה, כי בחי' הרצון הוא למעלה מן הטעם ודעת כידוע, ולהיות כי שרש המצות למעלה משרש התורה שמחכמה נפקת ע"כ נתלבשו המצות בלבושים גשמיים דוקא, כי לעוצם רוממות מעלתם אי"א שיבואו למטה כ"א בלבוש גשמי דוקא, עד"מ שכל עמוק מאד שא"א להבינו ולהשכילו לזולתו בדיבור ירמוז לו ברמיזא באצבעו ויבין, וא"כ יוכל לבא השכל ברמז באצבע בעשי' גשמי' מה שא"א לבא בדיבור הרוחני ממנו, מפני שהיא הנותנת דמשום שהרמז גשמי ע"כ יבא בו דבר העמוק כו', וכך יובן הנמשל במעשה המצות שמפני רוממותם בבחי' פנימיות הרצון העליון שלמעלה מן החכמה אי"א שיבואו לידי גילוי כ"א בהתלבשותן בענינים גשמיים דוקא כי נעוץ⁶⁶ תחילתן בסופן דוקא ולא באמצען כו' וד"ל.

וזהו והיו⁶⁷ הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום פי' כי בחי' ק"ש שאומר שמעו⁶⁸ ישראל ה' כו' הן שמותיו ית' ועי"ז מתפעל באהבת בכל מאדך, ואמר אח"כ והיו⁶⁹ הדברים האלה כו' שהוא כמו טעם למה שאמר ואהבת בכל מאדך כלומר האיך אפשר ליכלל במהותו ועצמותו ית' ממש, ואמר עצה לזה והיו הדברים כו' דהיינו ע"י קיום המצות להיותם בחי' פנימיות הרצון כנ"ל ונעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן כו', וזהו אשר אנכי מצוך, אנכי⁷⁰ מי שאנכי⁷¹

65 איש זה הקדב"ה: סוטה מב, ב.

66 ה' איש מלחמה: בשלח טו, ג.

67 והי' מעשה הצדקה שלום: ישע"י לב, יז.

68 נעוץ תחילתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

69 והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך

היום: ואתחנן ו, ו.

70 שמע ישראל ה' כו': שם ד.

71 אנכי מי שאנכי: ראה תניא מהדורא

דלא⁷² ידע לי' בר איהו כו' שהוא מהותו ועצמותו ית' מצורך⁷³ לשון התקשרות וחיבור ע"י מצות מעשיות מטעם הנ"ל, ומה שאמר היום דוקא לפי שבעוה"ז בעוד הנשמה בגוף במים רבים דוקא תעלה עי"ז לאהבת בכל מאדך מטעם הנ"ל, משא"כ בהיותה בג"ע נהנית מזיו כו', ולכך אמרו תשובה ומעשים טובים בעוה"ז דוקא כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן מה שאמר עוד אח"כ אחות⁷⁴ לנו קטנה כו', כי אחר שבוז יבוזו גם כל הו"ן בית"ו בעבור בחי' אהבת בכל מאדך, אזי מתאחדת הנפש בעצמותו ית' ממש ונקראת בשם אחות מלשון אחת מפני בחי' האחדות עם מהותו ועצמותו וכנ"ל בפ"י וחסד"י מאתך כו' וכמ"ש וימינו תחבקינ"י וכמו"כ כתיב לעתיד הנני בורא⁷⁵ חדשה נקב"ה תסוב"ב גב"ר כו', וזהו אחות לנו קטנה וכו' ומה נעשה לאחותינו ביום שמדובר ב"ה, פי' שמדובר ביום שיומשך בה בחי' אהבה רבה הנ"ל וד"ל.

מלוקטים) צג, רע"ד. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תרנו, ובהנסמן לשם. סה"מ מלוקט ח"ג ע' עב. וש"נ.

74) אחות לנו קטנה: שה"ש שם, ח.

75) בורא חדשה נקב"ה תסוב"ב גב"ר: ע"פ ירמ' לא, כא.

קמא ספמ"ט (ע' קו). אבן עזרא תולדות כו, יט.

72) דלא ידע לי' בר איהו כו': ראה זח"ב

רי, ב. זח"ג קמ, ב. קפט, ב. רפח, א.

73) מצוץ לשון התקשרות: ראה תניא

מהדו"ק ספמ"ט. וראה גם אור תורה (פסוקים

לעילוי נשמת
הרה"ת ר' **מרדכי גרשון** ע"ה
בהרה"ח הרה"ת ר' **גבריאל** שליט"א

ש פ י ר א

נלב"ע כ"ה סיון תשע"א

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס על ידי ולזכות

משפחתו שיחיו